

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет філології

Кафедра української мови

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НАУКОВО-ДОСЛІДНА ПРАКТИКА»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність B11 Філологія

Спеціалізація B11.01 Українська мова та література

Галузь знань B Культура, мистецтво та гуманітарні
науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «26» серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Науково-дослідна практика»
Викладач (-і)	Брус Марія Петрівна
Контактний телефон викладача	+380673408525
Е-mail викладача	brus.mariia@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний / заочний
Обсяг дисципліни	15 кредитів ЄКТС, 450 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до науково-дослідної практики	
Науково-дослідна практика – обов’язковий компонент професійної підготовки здобувачів вищої освіти рівня магістра зі спеціальності 035 Філологія і спеціалізації 035.01 Українська мова та література. Процедуру її проведення регулює «Положення по організацію освітнього процесу...» (див. http://surl.li/schrrt, с. 16–17) та «Положення про організацію та проведення практики...» (див. http://surl.li/gxrdhl). Практика запланована на весь період навчання, відповідно до розрахунку кредитів і годин за семестрами, вказаних у навчальному плані. Вона спрямована на закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань, які отримали магістри на здобутих рівнях вищої освіти та набувають за магістерською освітньою програмою. Проходження етапів науково-дослідної роботи ґрунтується на усвідомленні логіки проведення дослідницької роботи в галузі філології, виробленні й дотриманні структури кваліфікаційної роботи, опрацюванні необхідної наукової бази з обраної проблематики, використанні сучасних інформаційних технологій, прийнятних у сучасних філологічних дослідженнях.	
3. Мета та цілі практики	
Мета науково-дослідної практики – формування та вдосконалення знань, умінь і навичок щодо провадження самостійної дослідницької діяльності; розширення наукового світогляду магістрів; поглиблення умінь аналізувати проблеми теорії і практики дослідження; вироблення методології написання кваліфікаційної роботи; набуття досвіду опрацювання необхідної теоретичної бази; систематизація знань із мовознавства, літературознавства, краєзнавства; утілення результатів практичного опрацювання матеріалу; розвиток здатності створювати нові ідеї, наукові тексти, передбачати напрями дослідження в обраній галузі. Цілі науково-дослідної практики: – опрацювання сучасної наукової бази і методології ведення дослідницької роботи в галузі філології; – закріплення та застосування у практичній діяльності основ провадження науково-дослідної роботи; – ознайомлення з можливостями використання інформаційно-довідкових ресурсів для здійснення практики; – набуття знань і навичок втілення сучасних методів і принципів дослідження фундаментальних та прикладних проблем; – вироблення вмінь систематизувати, узагальнювати, демонструвати результати наукових праць, обґрунтовувати прийняті рішення, формувати загальні висновки; – оволодіння методикою підготовки та оформлення різних публікацій до видання; – розвиток навичок апробації різновидів власної наукової праці, – прогнозування перспектив застосування результатів дослідження.	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі українського мовознавства, літературознавства, термінознавства та філологічної науки загалом у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
11. Здатність до проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
12. Уміння обґрунтовувати і представляти результати літературознавчих і мовознавчих досліджень із української мови та літератури, вводити їх у світовий науковий простір.

Програмні результати навчання:

2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).
11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.
17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та / або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.
21. Розробляти методики і проєкти системного вивчення мовних і літературних особливостей прикарпатського регіону.

5. Організація проходження практики

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	0 год.
Практичні заняття	0 год.
Самостійна робота	450 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I, II, III	035 Філологія	I і II	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
I семестр 1. Планування науково-дослідної практики. Укладання індивідуального графіку роботи для здобувачів вищої освіти рівня магістра, погодженого з керівником дипломного проєкту та керівником практики від факультету. 2. Обґрунтування та затвердження теми кваліфікаційної роботи на засіданні кафедри української мови та на засідання вченої ради Факультету філології. 3. Структурування магістерської роботи і визначення термінів написання кожної її частини за весь період навчання. Погодження плану практики з керівником. 4. Опрацювання наукової бази з обраної проблематики дослідження та укладання списку літератури і джерельної бази в підготовці до створення проєкту. 5. Упорядкування наукового апарату і вироблення власної методології для проведення наукового дослідження (мета, завдання, предмет, об'єкт, методи роботи). 6. Звітування про результати виконання завдань щодо написання вступної частини, першого розділу та індивідуального завдання роботи.			150
II семестр 1. Аналіз підготовленої практичної частини роботи та опрацювання наукової бази для систематизації матеріалу. 2. Написання тексту доповіді в рамках досліджуваної тематики для виступу на звітній студентській науковій конференції університету. Виступ на конференції. 3. Упорядкування матеріалу для публікації тез або статті у збірнику наукових праць факультету філології або в інших українських чи зарубіжних фахових виданнях. 4. Підготовка описової й емпіричної частин кваліфікаційної роботи, вироблення навичок її стилістичного й технічного оформлення відповідно до сучасних стандартних вимог. 5. Участь магістрів у курсах, вебінарах, відкритих лекціях, конференціях для ознайомлення з досягненнями у царині філології та для збагачення досвіду. 6. Звітування про результати виконаних завдань щодо написання другого розділу роботи, завершення емпіричного дослідження й розвитку академічної мобільності.			150
III семестр 1. Представлення упорядкованих частин роботи на засіданні випускової кафедри, доопрацьованого списку літератури і джерельної бази з уведенням до них найновіших праць. 2. Написання й упорядкування тез виконаного наукового дослідження для публікації у «Студентському філологічному віснику» Факультету філології. 3. Перевірка дипломного проєкту для встановлення рівня його унікальності та дотримання ним принципу академічної доброчесності. 4. Рецензування кваліфікаційної роботи та обговорення її на засіданні випускової кафедри щодо стану виконання та рекомендацій до атестації. 5. Звітування про виконані завдання науково-дослідної практики, про підсумки написання магістерської праці. Оформлення та розміщення роботи на сайті випускової кафедри. Підготовка її до захисту в екзаменаційній комісії.			150
Загалом:			450

6. Система оцінювання практики	
Загальна система оцінювання практики	Система оцінювання науково-дослідної практики відповідає критеріям і вимогам щодо оцінки навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в університеті відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу...» (див. http://surl.li/schrrt, с. 19–26) і «Положення про організацію та проведення практики...» (http://surl.li/gxrdhl). Зарахування практики відбувається на основі результатів усіх виконаних завдань упродовж поточного контролю, які мають реалізувати магістри згідно з графіком проходження практики і навчального плану. Допуском до підсумкового семестрового контролю є отримання мінімум 25 б. за всі види семестрових робіт. За звітування і представлення матеріалів практики перед комісією кафедри або цикловою комісією здобувачі вищої освіти також отримують 50 б, що в загальній кількості становить 100 б. Оцінювання кожного виду роботи відбувається за їхнім індивідуальним планом практики. Науково-дослідна практика є самостійною роботою, яка врегульована нормативними документами університету: «Положенням про організацію освітнього процесу...» (див. http://surl.li/schrrt, с. 14–16) та «Методичними рекомендації до змісту та організації самостійної роботи студентів...» (http://surl.li/djrafw). Самостійна робота відображає опрацювання теоретичного і практичного матеріалу, виконання індивідуальних робіт, розв'язання усіх завдань практики. Для здійснення науково-дослідної практики на самостійну роботу магістрів виділено 5 кредити ЄКТС або 150 год на кожний семестр. Результати самостійної роботи вносять до журналу академічної групи та враховують під час визначення рейтингу здобувачів вищої освіти.
Вимоги до звіту	Навчальний план і силабус із науково-дослідної практики визначають види і форми перевірки рівня сформованості необхідних умінь і навичок, із урахуванням чого здобувачі вищої освіти складають і захищають звіт про виконання програми практики. Виконання завдань практики завершується написанням і презентуванням звіту, зміст якого має розкривати знання та вміння магістрів, набуті ними під час виконання самостійних теоретичних і практичних завдань практики. Звіт містить опис здійснених робіт, відомості про результати досягнень унаслідок розв'язання завдань практики, висновки та пропозиції.
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового контролю результатів науково-дослідної практики допускаються магістри, які виконали вчасно і в повному обсязі завдання практики, заплановані під час поточного контролю, і представили звітну документацію у встановлені терміни. Підсумки практики затверджуються на засіданні кафедри і заслуховуються на вченій раді факультеті. Здобувачі освіти, які не виконали вповні програму практики та отримали негативну оцінку, направляються на потворне складання завдань практики відповідно до «Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS» (http://surl.li/gidvsv).
Підсумковий контроль	Форма контролю є звіт про виконання програми практики і виставлення підсумкової залікової оцінки за проходження науково-дослідної практики в журнал академічної групи.
7. Політика практики	
Науково-дослідна практика для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти проводиться без відриву від навчального процесу, у вільні від теоретичних і практичних занять дні та за графіком освітнього процесу в університеті, відповідно до «Положення про організацію та проведення практики...» (http://surl.li/gxrdhl). <u>Письмові роботи.</u> Під час науково-дослідної практики письмові роботи виконують здобувачі вищої освіти рівня магістра, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу...» (http://surl.li/schrrt), та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком...» (http://surl.li/rqxgbg). Формами письмового виконання робіт є написання частин дипломного проекту, укладання списку літератури для проведення наукового дослідження, систематизація	

емпіричного матеріалу, виконання індивідуального завдання, складання доповідей для виступу на конференціях, упорядкування статей для публікації у збірниках наукових праць або колективних монографіях, для подання тез до «Студентського філологічного вісника». Результати виконаних письмових робіт магістри вносять до семестрового звіту про підсумки науково-дослідної практики, який захищають перед комісією, призначеною кафедрою, або цикловою комісією. При підготовці різних видів письмових робіт не допускається порушення принципу академічної доброчесності відповідно до «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі...» (<http://surl.li/joglug>).

Академічна доброчесність. «Кодексі честі...» ЗВО декларує морально-етичні принципи і правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. Покликаючись на нього, представники університетської громади повинні дотримуватися принципів поведінки, визначених у ньому, і зокрема керуватися етичними принципами та встановленими законом правилами під час навчання, викладання і здійснення наукової діяльності для забезпечення довіри до результатів навчання й наукових досягнень здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/ghdhbt>). За дотриманням членами університетської спільноти морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів вищої освіти в навчальній та науковій діяльності відповідно до «Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності...» (<http://surl.li/dhanuj>).

Виконання завдань. У «Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу...» визначено права й обов'язки здобувачів вищої освіти, який вони мають дотримуватися під час проходження практики (вчасно і вповні виконувати завдання практики, нести відповідальність за виконану роботу, з поважної причини повторно досягти позитивних результатів практики та ін.) (див. <http://surl.li/gxrdhl>, с. 7–8). Магістри зобов'язані виконати всі завдання практики за силабусом та навчальним планом і підготувати необхідну звітну документацію. Підсумки практики обговорюють на засіданні кафедри або циклової комісії та заслуховують перед вченою радою факультету.

Неформальна освіта. Здобувачі вищої освіти рівня магістра мають право на здобуття неформальної освіти та визнання її результатів, яке реалізують згідно з «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти...» (<http://surl.li/mgmnyr>). Для здобуття неформальної освіти їм доступні платформи Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra й ін. Участь у курсах, тренінгах, вебінарах, відкритих лекціях є способом підвищення їхньої професійної кваліфікації, набуття досвіду в навчальній та науковій діяльності.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Барчук В.М. Програма, матеріали та методичні рекомендації до науково-дослідницької практики магістрів кафедри української мови. Івано-Франківськ, 2019. 31 с. URL: <http://surl.li/wxkbqu>
2. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 142 с. URL: <http://surl.li/opyeve>
3. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2009.
4. Кравець Н.П. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 3-є вид., випр. і доп. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. 74 с. URL: <http://surl.li/shuqwg>
5. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Кондор, 2006. 206 с. URL: <http://surl.li/sgsnyn>
6. Мартинюк А.П. Основи наукових досліджень у лінгвістиці: навч.-метод. посіб. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2007. 40 с. URL: <http://surl.li/zebalo>
7. Методичні вказівки до виконання дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти / Уклад. Т.К.Завгородня, В.В.Стинська. Івано-Франківськ: НАІР, 2015. 53 с.
8. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2007. 254 с. URL: <http://surl.li/itbenh>
9. Чорновол-Ткаченко О.О. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 156 с. URL: <http://surl.li/rftvrg>
10. Пилипчук М. І. Основи наукових досліджень: підручник. Київ : Знання, 2007. 270 с.
11. Пілюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Словенко Е.І. Наукове дослідження: організація,

методологія, інформаційне забезпечення: навч. посібник. Київ: Лібра, 2004.

12. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням [Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015](#) «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».
13. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ: Знання, 2005.
14. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004.

Додаткова:

14. Пащенко В.М. Методологія та методи наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2010. 232 с.
15. Пилипчук М.І., Григор'єв А.С., Шостак В.В. Основи наукових досліджень: підручник. Київ: Знання, 2007. 270 с.
16. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 7-ме вид. Київ: Знання, 2011. 310 с.

Інформаційні ресурси:

17. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України URL: <http://www.mon.gov.ua>.
18. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти URL: <http://naqa.gov.ua>

Інформаційні ресурси

Закон України «Про освіту» – <http://surl.li/bqqngq>

Закон України «Про вищу освіту» – <http://surl.li/vajjvp>

Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» – <http://surl.li/fdzvbi>

Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника - <http://surl.li/mgmnyr>

«Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Редакція 2)» – <http://surl.li/joglug>

Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника – <http://surl.li/dhanuj>

Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу – <http://surl.li/schrrt>

Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника – <http://surl.li/gxrdhl>

Студентський путівник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника – <http://surl.li/zxrcck>

Студентський філологічний вісник. Серія: Мовознавство. Літературознавство – <http://surl.li/dqfxmz>

Брус Марія Петрівна,

доктор філологічних наук, завідувач кафедри української мови